

**DOB
RAK
OVO
VÁ
IVANNA**

PRVÁ SMRŤ V RODINĚ

MARENČIN PT

© Ivana Dobráková 2009
© Marenčin PT, spol. s r.o., 2009
Jelenia 6, 811 05 Bratislava
marencin@marencin.sk www.marencin.sk
Cover foto © Zuzana Vajdová
Cover © Mikina Dimunova 2009
Design © Katarína Marenčinová 2009
Jazyková úprava Alica Horáková
190. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-8114-007-5 (viaz.)

ISBN 978-80-8114-007-5 (ePub)

Ivana Dobráková

**PRVÁ SMRŤ
V RODINĚ**

MARENČIN PT

On a ona

Nie my dvaja

Z ničoho nič stuhla, bez varovania, bez dôvodu, ostala zaseknutá, prekvapene som sa zastavil aj ja, čakal som vysvetlenie alebo aspoň znamenie, nesmýly úsmev, ale ona ma len sústredene pozorovala, cítil som sa ako debil, a potom mi priložila ucho k hrudníku, k srdcu, napäto počúvala, opäť sa vzoprela na rukách a sledovala ma, už som sa chystal prehovoriť a obrátiť to celé na žart, natiahla pravú ruku a prešla mi prstami po spotenom čele, ukazovák olízala a spýtala sa, ako mi je. Nič absurdnejšie sa ma nikto počas súložie ešte nespýtal, ako ti je, ako sa cítiš, nie je ti príliš horúco, otvorím okno, zavolám pohotovosť, to naozaj nie sú otázky, ktoré sa kladú v takýchto chvíľach, ale ona vyzerala smrteľne vážne, hľadela mi priamo do očí, najobyčajnejšia otázka, čo som mal povedať, je mi fajn, pousmial som sa a chytil som ju za pás; gesto, ktorým som ju chcel priviesť k pôvodnej činnosti, ale ona sa mi vymanila a zvalila sa na posteľ vedľa mňa.

Myslím, že by si si mal trochu oddýchnuť. Asi zle počujem, nie, ja nie som unavený, srdečne som sa zasmial, som plný síl a momentálne nemám ani pomyslenie na oddych, mám chuť na niečo úplne iné (cítim sa vždy trochu úchylne, keď jej hovorím takéto veci), ale ona sa odťahovala, nie, naozaj, oddýchni si, veľa si pracoval, určite si unavený, veď len teraz si sa vrátil z kancelárie, urobím ti limonádu, dobre?

Vyskočila z postele a nahá prebehla okolo otvoreného okna, počul som známe zvuky z kuchyne, a keď sa vrátila, naozaj som už mal viac chuť na chladený nápoj než na ňu. Ale toto mi ešte nikdy neurobila, bol by som nerád, keby sa to zopakovalo. Najprv som si odpil, potom som jej pozrel vážne do očí, ako keď presviedčam klientov, aby si kúpili nové produkty, čo sa stalo, prečo si prestala, veď som vládala, čo sa ti nepozdávalo? Stále sa vykrúcala, ale nakoniec som ju zahnal do úzkych, chy-

til som ju za zápästie, oprel o stenu, tak hovor, nemám čas sa tu naťahovať donekonečna. Videla, že nemá ako uniknúť, začala sa afektovane smiať, ale, oci, už nie si najmladší, mal by si sa šetriť, aby si nedostal infarkt alebo mŕtvicu.

Neznášam, keď mi hovorí oci, a ona to dobre vie. Mladá milenka, ďakujem pekne, má to aj svoje výhody, ale táto detinskosť, štelovanie sa do polohy: ja som tvoja dcéruška, som maličká a ty si starý chren, niekedy by som ju rozdrapil, ale zas, chcem si ju udržať, vždy lepšie než emancipované štyridsiatničky – feministky s ochabnutou pokožkou. Lenže táto soplaňa mi neustále vyhadzuje na oči, že by som mohol byť jej foter. Nemienim ti robiť otecka ani predstierať nejaké otcovské city, lebo k tebe žiadne nemám.

Zamračila sa. Pozri, ja viem, že tvoj otec zomrel na infarkt a ťažko si to niesla, ale on bol omnoho starší než ja a navyše, ja nemám problémy so srdcom. Nič sa mi nestane. Neverila. Nápad s infarktom ju nadchol a nechcela sa ho len tak ľahko vzdať. Celé dni si ma ustarostene prezerala, na večeru teraz vždy pripravila šalát a varila ľahšie jedlá, už ma nenútila šliapať hore schodmi na piate poschodie, nie, spôsobne sme spolu nastupovali do výťahu. Stále sa so mnou milovala, ale všimol som si, že sa snaží skôr skončiť, aby som sa príliš nezadýchchal, nespočil, nevyčerpával, neskolaboval. Dohovárал som jej, ale zbytočne.

Nechcel som vyvolávať konflikty, odpovedal som na jej otázky o strese v zamestnaní, o náhlej smrti svojho otca pred tridsiatimi rokmi, ale raz to naozaj prehnela, odniekiaľ vyhrabala dajaké testy a podrobila ma výsluchu, ješ ovocie a zeleninu denne? si muž nad štyridsať rokov? máš nadváhu? fajčíš? žiješ sedavým spôsobom života? športuješ denne? otázky, na ktoré poznala odpovede, ale chcela mi dokázať, vedecky podložiť, odôvodniť, prečo každú chvíľu otrčím kopytá v príliš neskoro privolanej sanitke, tak ako jej otec, tak ako milióny ľudí na celom svete.

Ja ti to všetko hovorím len pre tvoje dobro, mne na tebe záleží, bojím sa o tvoje zdravie, v tvojom veku... Neznášam,

keď mi hovorí v tvojom veku, vo svojom veku som muž v najlepších rokoch, podnikateľ s veľmi slušným platom, ona bude v mojom veku žena za hranicou akéhokoľvek mužského záujmu, s ovisnutými prsami, s nadváhou, celulitídou, vráskami pod očami, dvakrát rozvedená hysterka, alkoholička s podradnou prácou niekde vo fabrike. Tak nech mi nerozpráva o mojom veku.

V ten večer mi s hraným zdesením ukázala, že som v rizikovej kategórii, akoby to nebolo jasné už pred výsluchom. Naozaj som nevedel, čo s ňou mám robiť, prehnúť ju cez koleno, dať na zadok ako správny foter, ale nakoniec som sa zdržal, odovzdane som prikyvoval, zatiaľ čo ona vykrikovala, ale to je vážne, oci, nemal by si sa toľko namáhať, ale naozaj, oci!

Nebodaj si predsavzala, že všetci muži v jej živote zgebnú na infarkt, punc výnimočnosti a osudovosti, k tomu infarktu ma dokope, aj keby čo bolo, prečo tak lipnem na živote, v mojom veku, to už sa patrí umrieť, nezaberať miesto novým mladým ľuďom, čo tu ešte chcem? Akoby nestačilo, že zo mňa robí incestného pedofila, vlasy si češe do dvoch vrkočov, aby vyzerala na šestnásť, nosí ružové tričká a v krčmách vykrikuje, oci, nalej mi, aby som sa trochu odviazala. Všade ma strápnuje, teraz k tomu ešte pridala historku s infarktom a ja sa len nechávam okopávať od malej sopľane, ale už dosť, odnaučím ťa robiť si srandu zo svojho otecka, ktorý je navyše v rizikovej kategórii, už sa nebudeš pokúšať o jeho zdravie, narušovať rovnováhu pedofila.

Jedného dňa prišla z prednášky a rehotala sa na plnú hubu. Môjmu diplomovému vedúcemu šibe, on si myslí, že ja mu teraz budem prerábať celú diplomovku a v pondelok ju odovzdám, pekne zviazanú, s novým obalom a obsahom, on sa úplne zbláznil, nestačí, že ma buzeroval celý rok, nútil čítať totálne kraviny, smiala sa, zatiaľ čo som nechal zovrieť vodu v kanvici.

To bola jej bežná reakcia. Keď stres a vyčerpanie presiahli únosnú hranicu, smiala sa, a keď sa vysmiala, sklátila sa na posteľ a o hodinu vstala s bolesťou hlavy, malátna a nepouži-

teľná. Nechal som ju, nech sa vyrozpráva, kľakol som si vedľa postele a nespúšťal ju z očí. Uvedomila si mój skúmový pohľad, zívla a dostala zo seba vzdorovité čo?!

Vieš, všimol som si... tieto časté zmeny nálady, chvíľu sa smeješ a si uvoľnená, hneď zas malátna a namrzená, občas prejdeš zo smiechu plynule do plaču... je to také... nevyrovnané. Čo tým chceš povedať? Nič, len som rozmýšľal. Zdá sa mi to... zaujímavé. Zavrela oči. Lahol som si k nej, spokojne som sa natiahol, hľadel som na dážď za oknom a mokré kónare udierajúce do okna, zabárajúce sa do oka. Treba vyčkať, počítať kvapky, je unavená. Po dlhej chvíli ju vystrelo, vyskočila z postele, zobudená a čerstvá, ako po rannej sprche, masáži, saune, maširovala k oknu a späť, prudko zastala pred posteľou, zdvihla ukazovák a zamávala ním vo vzduchu. Nadýchla sa. Ja viem... ja veľmi dobre viem, čo tým chceš povedať. Ale... to si nemal. Dávaj si pozor... o mojom otcovi... ja s ním nemám nič spoločné... ja nie som ako on. To sa už ani zasmiať nemôžem, čo?! To sa už ani zasmiať nemôžem? Znovu prešla k oknu a nazad. O mojom otcovi už nehovor, jasné?! Nenávistne na mňa zazrela. Ale veď ja som o tvojom otcovi nič nepovedal, ani som ho nepoznal a okrem toho, JA som predsa tvoj ocko, nie? Zoširoka som sa usmial.

Už nikdy, počuješ? Klesla na posteľ a rozplakala sa. Neutešil som ju.

Dopila kávu.

Postupne sa upokojila.

Dážď pokračoval až do večera.

Obaja sme na tento nešťastný incident zabudli. Niekoľko dní sme sa rešpektovali a nerobili si prieky. Už nespomínala moje slabé srdce a hroziace kardiovaskulárne problémy. Ale na piaty deň od incidentu kúpila odľahčené maslo s vitamínmi A, D3, E, bez cholesterolu a bez chuti. Nepriznala to, rozhodla sa viesť zákopovú vojnu, naivne si myslela, že budem zdravo žrať a ani si to nevšímam. Asi chce, aby som opäť oprášil oteckovu pamiatku.

Nasledujúci deň okolo obeda som si listoval v novinách a časopisoch, zatiaľ čo ona upratovala, mávala prachovkou, behala s vysávačom, občas do mňa narazila, alebo aspoň podráždene zasyčala uхни, nevenoval som jej pozornosť, pokojne som si čítal, sobotu si naozaj nenechám pokaziť.

Zastala v strede miestnosti. A čo to tam vlastne máš? Prišla ku stolu a vytrhla mi časopis z ruky. Najčastejšie poruchy správania u dospelých, to čo má znamenať, tak ty si neprestal, budeš sa do mňa navázať, o čo ti ide, naozaj nechápem, o čo ti ide, časopis pokrčila do gundže a odišla s ním do kuchyne, začul som zaklapnutie smetného koša. Keď sa vrátila, vyčítavo som sa na ňu pozrel, drzá ropucha, len tak mi vyhodí časopis, vôbec sa nevie správať, ale premohol som sa, nemala si to vyhadzovať, povedal som neutrálnym tónom, boli tam celkom zaujímavé články, vedela si napríklad, že predispozícia na manicko-depresívnu psychózu je desať percent, ak ňou trpel jeden z rodičov, a ak boli chorí obaja rodičia, až päťdesiat percent... to je dosť, čo hovoríš... už aj tých desať percent – celkom slušná pravdepodobnosť, nemyslíš? Do večera so mnou neprehovorila.

Tak, tak, z otecka sa stal otčim. Navyše ľahostajný otčim, ktorý celé poobedie čítal, pripravoval si podklady do práce a ani raz nenapomenul dcérušku, aby si prestala trhať končeky vlasov, ani raz sa nezastavil a neobdivoval jej štíhlu siluetu, nahrbený chrbát pri okne, ani raz si nespýtoval svedomie a už vôbec sa nespýtal, nad čím rozmýšľa, hľadiac do dažďa, na prázdnu ulicu, do otvorených kanálov. Aj tak mi večer všetko povie.

Musíme sa porozprávať. Ako milujem túto vetu, ty a ja, obaja budeme rozprávať, hovoriť za a proti, vypočujeme si protivníka, budeme zvažovať klady a zápory, rozprávať, nie kričať, nie sa hádať, budeme diskutovať, viesť dialóg, budeme rovnocennými partnermi, budeme si vymieňať drahocenné skúsenosti a poznatky, budeme sa rešpektovať, chápať. Áno, prečo nie, porozprávajme sa, niet krajšej činnosti pod slnkom.

Začala tradične, zoširoka, ako ma má rada, čo všetko pre ňu

znamenanám, náš vzťah jej priniesol veľa nového a dosiaľ nepoznaného, so zrelým mužom, takpovediac (áno, s fotrom, pochopil som), ale v poslednom čase, dostávame sa k jadrú problému, mi akosi nerozumie, zmenil som sa, ona mi chcela vždy len dobre, o čom svedčí, samozrejme, aj jej starosť o mňa a o moje slabé srdce, ktoré už pravdepodobne vynecháva každý druhý úder, a ja, nevďačník, som na ňu vytiahol tú nechutnú historku s manicko-depresívnou psychózou, akoby z nejakej nepochopiteľnej pomstychtivosti, správam sa, akoby som bol jej skutočný otec, áno, presne tak ako jej otec v manickej fáze, a ona mi už naozaj nerozumie. Prestaňme s touto hrou, nikam to nevedie, len si ubližujeme (chcela povedať, že ja jej ubližujem, ale zo slušnosti zahrnula do množiny aj seba). Chcela by, chcela by, aby to bolo ako predtým, aby som ja bol jej ocino a ona moja neposlušná dcéruška, trochu ožila a zasvietili jej oči, chcela by vrátiť minulosť.

Keď dohovorila, zavládlo ticho. Počúvali sme dážď, ktorý sa dobýjal do domu, prekrižil som si ruky na prsiach, napäto ma sledovala, to je všetko pekné, čo mi tu rozprávaš, ale keď už hovoríš o zrušení jednej hry, mohli by sme skoncovať aj s hrou na otecka a dcérušku. Mne sa táto hra vôbec nepáči. Možno ti to ešte stále nedošlo, ale ja nie som tvoj otec a ani nikdy nebudem.

Pozerala na mňa, cudzia, strhaná tvár, na konci so silami. Vyčítavo.

Keď nie si môj otec, tak kto potom si a čo odo mňa chceš?

Dedičstvo

V utorok večer mi zatelefonoval brat Juraj a pozval ma na druhý deň do rodičovského domu v Senci, aby sme konečne prediskutovali dedičstvo po otcovi. Na dom sa vraj našiel nejaký vážny záujemca a je len otázkou času, kedy niekto prejaví záujem aj o sad. Juro mi tiež oznámil, že do Senca by mala pricestovať aj Eva, naša sestra.

Na druhý deň som vstala až okolo desiatej. Spala by som aj dlhšie, ale zobudilo ma okno, do ktorého sa oprel silný vietor, takže sa rozletelo dokorán a zhodilo črepník s difenbachiou. Bosá, len v tričku a nohavičkách, som vyskočila z postele, z kuchyne som priniesla lopatku a metličku, zabuchla som okno, postavila kvet na miesto a vymietla zeminu z koberca.

Pred pár dňami dorazila na Slovensko sibírska zima a ja som sa snažila vychádzať z domu čo najmenej, dni som trávila v ponurom jednoizbovom byte pri šálke s čajom, od rána do večera v posteli, v očakávaní správ z úradu práce.

S bratom sme niekoľkokrát hovorili po telefóne, ale inak som na dedičstvo takmer vôbec nemyslela. Odkedy som sa pred dvoma rokmi presťahovala zo Senca do Bratislavy, na rodičovský dom som sa snažila zabudnúť. Nechcela som príliš spomínať na otca a na jeho výčiny, k domu ma viazali samé negatívne spomienky, aj keď lekári mi vždy vysvetľovali, že otec za svoje stavy nemôže a pokročilé štádium choroby, treba sa obrniť trpezlivosťou a silnými nervami. Jediný Juro sa zachoval ako charakter a vydržal s otcom do konca. Eva utiekla prvá, s avantgardným maliarom do Brna. Ja pred dvoma rokmi, sama. V Bratislave som sa necítila veľmi dobre, ale s otcom sa to už nedalo vydržať. Za posledné týždne mi veľakrát napadlo, že jeho smrť bola pre nás všetkých vykúpením.

V Senci ma neprestajne prenasledoval pocit, že otec na mne visí a ja ho zo seba nemôžem striasť, v noci ma ničili nočné mory, v ktorých ku mne prirastal ako siamské dvojča. Vedela som, že musím čo najskôr odísť, inak sa z toho zbláznim. Dištancovala som sa od celej rodiny. Dva roky. Ale teraz treba riešiť dedičstvo.

Na autobusovú stanicu som vyrazila peši. Obišla som sivú budovu Justičného paláca a po Šoltésovej som zamierila k Nivám. Bolo desať pod nulou a celou cestou sa do mňa opieral vietor. Kráčala som rýchlym krokom, ruky hlboko vo vreckách, oči upreté do zeme, zdvihla som zrak, len keď mi cestu skrížil nejaký chodec. Mala som pocit, akoby všetci ľudia, ktorých som po ceste stretla, mali neprirodzene bledú pokožku, ale to určite spôsobil ten chlad a vietor, a keby som sa sama videla v zrkadle, tiež by sa mi zdalo, že som mŕtvolne bledá.

Keď som kráčala po Karadžičovej popri stavenisku, vyzeralo to, akoby vietor ohýnal žeriavy, ktoré sa ku mne so škripaním skláňali a už-už sa ma chystali privaliť.

Prekvapilo ma, že na stanici nikto nie je. Mnohých ľudí od cesty iste odradilo počasie, ale napriek tomu by som v pracovný deň nečakala ľudoprázdnu halu. Nadchodom som prešla na nástupište 33. Ani tam nikto nečakal. Sadla som si na lavičku. Do odchodu ostávalo ešte štvrt hodiny. Nechcelo sa mi čítať noviny, ktoré som si kúpila na cestu, a tak som sa len pozerala smerom k stanovištu taxíkov. Po chvíli sa od jedného auta odlepila postava a zamierila ku mne. Samozrejme, nie ku mne, ale na niektoré z nástupíšť. Bol to muž v tmavom obleku a kráčal veľmi rýchlo. Po chvíli som už rozoznala aj to, že je plešatý.

Sledovala som, ako vietor preháňa po betóne ohorok cigarety, a keď som zdvihla hlavu, stál predo mnou otec. Ani ma to veľmi neprekvapilo. Akoby som vždy tušila, že sa ho nezbatim ani po smrti. Že otec nie je osoba, ktorú jednoducho oblečieme do slávnostných šiat, vložíme do rakvy a zasypeme hlinou. Otec s nami ostáva celý život. Možno aj dlhšie. Alebo aspoň môj otec.

Bola som na pohrebe, videla som obrad, lakové topánky a nehybnú tvár. Videla som čerstvo vykopaný hrob aj písmená vyryté v kameni. Verila som, že tým sa to pre mňa skončilo, ale očividne som otca podcenila. Vrátil sa. On sám necítil potrebu niečo vysvetľovať. Sadol si vedľa mňa na lavičku.

Ideš do Senca?

Áno. A ty?

Hej, aj ja pôjdem. Len ešte musím zájsť do SAV-ky. Ale potom prídem, povedz Jurovi, nech mi nechá obed na sporáku.

Dobre.

A ty... vlastne... kvôli čomu ideš do Senca? Som veľmi rád, ale... dlho si nás nebola navštíviť a myslel som si, že sa mi vyhýbaš.

Nie. Tak to nie je. Juro mi volal... Pozval ma na obed.

Nemohla som mu predsa povedať, že sme sa mali stretnúť kvôli majetku, ktorý sme po ňom zdedili.

Aha. No dobre. Tak ja idem do tej SAV-ky a uvidíme sa doma.

Otec sa vytratil rovnako rýchlo, ako sa zjavil. Pri obrubníku zastal autobus. Nastúpila som. Vnútri už sedelo päť ľudí. Cesta sa ťahala donekonečna. Mala som pocit, že ideme hodiny a hodiny, a pritom do Senca je to z Bratislavy len nejakých tridsať kilometrov. Zdriemla som si, a keď som otvorila oči, slnko práve zapadlo a krajinu pohltila čerň. Autobus z neznámych príčin zastal pred vlakovou stanicou a nie na námestí ako zvyčajne. Neodvážila som sa spýtať šoféra prečo a bez slova som vystúpila.

V Senci bolo snáď ešte chladnejšie ako v hlavnom meste, celá som sa triasla. Vedela som, že Slnečné jazerá budú zamrznuté, pustila som sa skratkou cez ne. Na lade som to hneď olutovala, lebo tu fúkal silnejší vietor, ale už sa mi nechcelo vracieť. V strede jazera ku mne doľahli zvláštne zvuky, podobné zavýjaniu vlkov. Alebo skôr nejakých potulných psov, opravila som sa v duchu.

Priamo za našou záhradou je futbalové ihrisko a ktovie prečo, futbalisti nechávajú na noc zažaté reflektory; keď som otvorila zadnú bránku na záhrade, uvidela som jablone a mar-

hule a broskyne ožiarené bielym svetlom. Poľahky som našla vyšliapanú cestičku, ale to zvláštne svetlo, ktoré sa rozlievalo po záhrade, na mňa pôsobilo tak zlovestne, že som sa bezhlavo rozbehla pomedzi stromy, a keď som dobehla k domu, začala som divo búchať na presklené verandové dvere, akoby ma niekto prenasledoval.

Rozbrechali sa Jurove psy a z druhej strany začali narážať do skla. Upokojili sa, až keď prišiel Juro a otvoril mi. Pokľakla som.

Dášenka, Astík, prečo štekáte? Už si na mňa nespomínate?

Vrteli chvostom a oblizovali ma, len Obík ostával v bezpečnej vzdialenosti a nedôverčivo si ma premeriaval. Obík patrilo otcovi a Juro mi už dávnejšie do telefónu povedal, že od otcovej smrti odmieta jesť a správa sa čudne.

Je tu už Eva?

Hej, v kuchyni, pod dnu, nech zavriem dvere.

Prešli sme z verandy do kuchyne. Eva sedela za stolom, lyžičkou miešala kávu a hľadela na osvetlenú záhradu. Keď ma zbadala, vstala a podala mi ruku. Juro sa ma spýtal, čo si dám na pitie. Kým pripravoval čaj, bolo počuť len šúchanie lyžičky o spodok Evinej šálky.

Dobre, začal Juro, keď vás tu obe mám, poviem vám, ako to vyzerá s domom.

Eva vytiahla lyžičku zo šálky a oblizla ju.

Našiel sa kupec. Juro sa významne odmlčal. Chcel by z nášho domu urobiť administratívnu budovu a má záujem aj o časť záhrady. Asi to tu chce celé prestavať, ale to nás už nemusí zaujímať, hlavne, že nám dá peniaze a...

Jurko, skočila som mu do reči, ale skončilo sa už vôbec de-dičské konanie?

Juraj na mňa neveriacky pozrel, Eva si odfrkla a napila sa kávy.

Ivanka, ty asi žartuješ, brat vyzeral podráždene, čo je podľa teba ten papier, ktorý sme dostali pred dvoma mesiacmi zo súdu?

Sklopila som zrak, úplne som na to zabudla. Rozhodla som sa, že sa už nebudem zapájať do diskusie, zbytočne by som sa strápňovala. Počúvala som Jura.

Dohodol som stretnutie s tým chlapíkom na budúci utorok a on sám vám povie, o čo má záujem. Dnes som vás zavolať, aby ste predbežne vedeli, o čo ide. Máte teda v utorok okolo tretej čas?

Obe sme prikývli a ja som sa zahľadela von oknom. Po záhrade sa prechádzal otec. Z kôlne si vybral vedro a rebrík, rebrík pristavil k jednej jabloni a začal oberať jablká. Nepozeral sa naším smerom, sústredene pracoval. Až po chvíli mi došlo, že na jablká nie je ročné obdobie, ale možno na onom svete sa dajú oberať jablká aj v zime. Ani jeden zo súrodencov si otca nevšimol, hoci stál len desať metrov od nás. Pokúsila som sa sústrediť na rozhovor. Eva práve namietala.

Mne sa zdajú štyri milióny za dom trochu málo. Predsa len, má tri poschodia.

Ale, Evička, táto časť Senca nie je zas až taká lukratívna, aby sme mohli vyskakovať. Keby sme bývali bližšie k centru...

Zdalo sa mi, akoby sa v tom momente ku mne otec obrátil. Zbadal ma a zakýval. Vrátila som mu pozdrav a Juro s Evou sa na mňa prekvapene pozreli.

Chceš niečo povedať, Ivanka? spýtal sa Juro.

Čože? Prebrala som sa z omámenia. Teraz na mňa hľadeli všetci traja: Juro, Eva, otec.

No, rozmýšľala som, hľadala som správne slová, či by sme nemali najprv počkať, kým otec zomrie. Možno nebude súhlasiť s tým, že predávame jeho dom. On o tom snáď ani nevie.

V miestnosti zavládlo hrobové ticho.

Viete, on si pokojne zbiera jablká v záhrade a my sa tu bavíme o dedičstve po ňom a čo s ním urobíme. To sa mi zdá také... dosť blbé.

Juro s Evou na seba bez slova pozreli. Vyzerali v rozpakoch.

Ivanka, ty si si zas vysadila lieky? spýtal sa Juro.

Nevedela som, čo na takú hlúpu otázku odpovedať, a tak som mlčala. Eva zrazu vybuchla.

Juro, veď som ti vrela, aby si na ňu dohliadol. Ty si sa na to úplne vykašlal, však? To som si mohla myslieť.

A čo si myslíš, že som mal asi urobiť? Chodiť ju každý deň do Bratislavy kontrolovať a stáť nad ňou s pohárom vody?

Otrávene som sa obrátila k oknu. Ich hádky som poznala naspamäť. Prekvapene som zistila, že otec už v záhrade nie je. Otvorili sa verandové dvere, ale psy ostali nehlučne ležať na dlážke. Do kuchyne vstúpil otec. Eva s Jurom si ho ani nevšimli. Usmial sa na mňa a podal mi jablko.

Tento rok sú veľmi dobré. Tí dvaja sa stále len škriepia, však?

S týmito slovami sa obrátil a začal stúpať hore schodmi do svojej izby. Zamyslene som si odhrýzala z jablka a čakala, kým sa tí dvaja dohadávajú, aby sme sa mohli konečne dohodnúť, či rodičovský dom predáme alebo nie.

**Matka
a dcéra
cestujú
vlakom**

Blanka sa vedľa mňa neprestajne mrví. Chvíľami hľadá von oknom, chvíľami kontroluje čas na hodinkách. Každých päť minút sa ma spýta. Mami, a kedy tam už budeme? Zdvihnem hlavu od knihy, pozriem sa do prázdna pred sebou, zvrastím čelo, akoby som nad otázkou naozaj uvažovala. Neviem, myslím, že už čoskoro. Blanka sa zas nespokojne zamrví a opäť stíchne. Stále sa pozerá von oknom, akoby v očakávaní známych domov, ulíc, stromov, ktoré sa každú chvíľu predsa musia vynoriť a preletieť popri vlaku, ja si zatiaľ nerušene čítam, len občas sa úkosom pozriem na dcéru, sledujem jej narastajúce vzrušenie, nadsakovanie na sedadle, nervozitu, očakávanie. Možno to príliš prežíva, možno by som ju nemala brávať so sebou na cesty. Ale ona ma vždy úpenlivo prosí, mami, už dlho sme nešli do mesta, mami, chcela by som ísť za tatinom, a ja sa nakoniec vždy nechám obmäkčiť a vyberieme sa spolu na cestu vlakom.

Blanka s napätím sleduje krajinu za oknom a zavše sa ma spýta. Cez aké mesto teraz prechádzame? Cez túto dedinu sme išli aj minule, však, mami? (Hlúpučká, veď je to vždy tá istá cesta.) Niekedy ma naľaká výkrikom. Mami, pozri, tam sú kravy! Tam sa pasú kravy!

Naše rozhovory na ceste sú vždy rovnaké. Skôr či neskôr sa ma spýta. Príde tatino na stanicu? Myslíš, že dnes nás bude čakať na nástupišti? Neviem, čo jej mám na to povedať. Obe tušíme, čo nás čaká na konečnej stanici. Blanka však nechce počuť pravdu. Pravda je príliš očividná. Nie je to podľa pravidiel. Väčšinou odpoviem niečo v tom zmysle, že uvidíme. To sa nedá povedať, kým tam neprídeme. Keď je príliš rozrušená, poviem jej, nech si nerobí veľké nádeje.

Dnes hľadá optimisticky do budúcnosti. Predstavuje si, že tatina uvidí priamo z vlaku, hneď ju zbadá, zakýva jej, ona sa vykloní z okna. Tati, tati, tu sme. Zakaždým mi rozpráva tento scenár, ktorý sa ešte nikdy nezrealizoval, lebo hlavný hrdina odmieta svoju úlohu. Núti ma chodiť na cesty, nepomáha vysvetľovanie, plač, prosby, vždy znova a znova nastúpime do vlaku a vydáme sa do mesta za tatinom, nikdy nekončiaca fraška. Aj ma to uráža, prečo vždy len tati tati tati a nikdy nie mami mami mami! Chcela by sa stretnúť aj so mnou tak nástoječivo, keby som zrazu zmizla z jej života? Vydávala by sa aj za mnou na cesty? Kedy už dá pokoj? Keby tak jedného dňa prišla a sama od seba povedala. Mami, už nechcem, aby sme chodili za tatinom. Vystískala by som ju, konečne by som vedela, že je moja. Ale ona len túžobne hľadá von oknom, počíta stĺpy popri trati a sníva o ňom.

Mami, a prečo v tomto vlaku nikdy nechodí kontrolór? Nečakane sa ku mne obráti. Touto logickou otázkou ma úplne zaskočí. Mňa, mňa sa pýta, prečo sa v jej vysnívanom vlaku nekontrolujú cestovné lístky! Cesta za dokonalým tatinom musí byť tiež dokonalá, nie? Možno kontrolór kontroloval lístky tesne predtým, než sme nastúpili. Alebo sa mu nechce. Vysvetlenie pokrívka, no viac odo mňa naozaj čakať nemôže.

Ticho sedí a rozmýšľa. Nad mojou odpoveďou. Či jej má uveriť. A má tento vlak vôbec reštauračný vozeň? Zrazu ju trápia takéto podružnosti. Neviem, nikdy som to nezisťovala. Si smädná? Pokrúti hlavou, že nie, a vytiahne z tašky obrázkovú knižku. Potichu čítame, jedna vedľa druhej, matka a dcéra na nedeľnom výlete do mesta.

Zrazu zdvihne hlavu od knihy. Nieкто si ide sadnúť do nášho kupé! Do nášho kupé si ešte nikto nikdy neprisadol. Naším vlakom cestuje veľmi málo ľudí. Ako bude dcéra reagovať na spoločnosť?

Je nadšená. Ale áno, je tu voľno. Prisadnite si. Aspoň nám bude veselšie. Rapoce ako divá. Ideme do mesta navštíviť tatina. Už na nás čaká a dokonca kúpil makovník na privítanie.

Pôjdeme sa všetci traja pozrieť na opice a na slony a na žirafy do zoo. Minule tam bolo žirafie mláďatko a to bolo vyššie než ja. A pritom sa narodilo len pár dní predtým. A tatino nás zoberie na zmrzlinu. Nedá sa zastaviť. Vymýšľa si také nehoráznosti, až sa za ňu hanbím. Zle som ju vychovala. Klame a ani sa pri tom nečervená.

Aj ja jej neprestajne klamem. Beriem ju na cesty za tatinom. Nechám sa vždy znova a znova prehovoriť a nastúpim s ňou do vlaku. Dávam jej nádej, že sa s tatinom raz stretne. Nakoniec si ho vsugeruje. Vymyslí. Zbledla som. Čo ak tieto banálne cesty vlakom u nej vyvolajú nejakú psychickú poruchu? Začne počuť hlasy a bude si myslieť, že k nej hovorí tatino. S cestami treba urobiť rázny koniec. Bude to tak lepšie. Pre nás obe. Skúmavo na ňu hľadím. Práve sa smeje. Nie, nie. Tatino býva u nás, ale teraz má prácu v meste a preto nemôže byť s nami. Čoskoro prácu dokončí a budeme zasa všetci spolu.

Blanka, idem si do kuchyne uvariť kávu. Nechceš čaj? Nemám ti priniesť niečo na pitie? Určite si smädná.

Nepočúva ma. Pokračuje v monológ. Druhý raz sa jej spýtam. Vytreští na mňa oči. Ale, mami, ty si sa zbláznila, veď sme vo vlaku. Obráti sa k imaginárnemu spolucestujúcemu. Ospravedlňte nás. Mama je asi trochu zmätená. Odhodlane vstanem z kresla, odložím knihu na nočný stolík. Odchádzam do kuchyne. Blanka vyskočí zo stoličky, ktorú si pred „cestou“ postavila vedľa mňa, a zdrapí ma za tričko. Mami, nechod' preč! Vypadneš z vlaku! Je to nebezpečné! Vytrhnem sa. Koniec týmto hlúpostiam! Musí si uvedomiť, že tieto cesty nevedú nikam.

Urobila som si kávu a so šálkou sa vraciam naspäť do izby. Čo asi za mojej neprítomnosti urobila? Snáď upratala stoličku na svoje miesto a vzdala sa. No keď nenápadne nakuknem do izby, ešte stále sedí na stoličke vedľa môjho opusteného kresla. Počujem, ako s neskrývaným nadšením hovorí. Vážne?! Vy ma zoberiete za tatinom? Ó, ďakujem. Vedela som, že raz ma za ním niekto naozaj zavedie!